

«Jeg drar fordi jeg ikke får fred hvis jeg blir hjemme»

Prolog

Kaptein Richard Box, fører av Royal Mail's *Picardy*, underveis fra London til Det karibiske hav, ble purret tidlig en morgen ute i Midt-Atlanteren. De hadde observert en liten seilbåt, og da det var høyst uvanlig i dette farvannet, syntes overstyrmannen at kapteinen burde ta en titt på den. Dette hendte den 10. juli 1969 klokken 07.50 i posisjon $33^{\circ} 11' N$ og $40^{\circ} 28' V$, omkring 1.800 mil fra England.

Mens *Picardy* nærmet seg, ble kaptein Box klar over at farkosten var en trimaran, den førte bare mesan og gjorde knapt mer enn to knop. Ikke et menneske var å se på dekk, mannskapet var antagelig nede i kahytten, hvilte eller sov. Kaptein Box forandret kurs for å passere like aktenfor båten, og bestemte seg til å purre ut dem som var om bord. Han gav tre skingrende støt i fløyten, nok til å vekke en syvsover. Ingen reaksjon. Trimaranen gled stille og rolig videre, og han kunne nå se at den het *Teignmouth Electron*.

Forbløffet slo kaptein Box stopp i maskinen og gav ordre om å sette en båt på vannet. Situasjonen trengte å bli ordentlig undersøkt, den som seilte *Teignmouth Electron* kunne jo være syk og ute av stand til å gå på dekk. Overstyrmannen, Joseph Clark, og tre mann ble firt ned i en båt og tøffet de få hundre meterne over til trimaranen. Clark gikk om bord i den og stakk hodet inn i kahytten, så forsvant han og ble borte i et par minutter. Båten var helt forlatt.

Han gikk opp igjen og gav kapteinen et signal med tommelen ned. Clark skjønnte straks at *Teignmouth Electron*, forlatt i tilsynelatende utmerket stand, bød på et komplett mysterium. Kahytten var et eneste rot. To dagers skittent skaffetøy og skitne kokekar lå i oppvaskkummen. Tre radiomottagere, to av dem med innmaten tatt ut, stod på bordene og hyllen, og radiodeler var strødd utover i vill forvirring overalt. På den ene siden balanserte en loddebolt på en gammel melkeboks — et bevis på at båten ikke var blitt overrasket av en storm. En skitten gammel sovepose lå i køya forut. Forsyningene av proviant og vann lot til å være tilstrekkelige. Utstyret om bord var i ganske god orden, men kassen til kronometeret var tom. Lukten i kahytten fortalte en erfaren sjømann at den ikke hadde vært bebodd på flere dager. På dekk lå redningsflåten fremdeles godt surret på plass, roret svingte frem og tilbake. De bergede seilene var pent beslått, klar til å bli heist, intet på dekk gav noen pekepinn om en ulykke.

Clark undersøkte deretter tre loggbøker han fant liggende på kartbordet, som om de var lagt frem for å bli gransket. De var systematisk ført. Den siste innførselen i loggboken var for den 24. juni, for over fjorten dager siden, og den siste innførselen i radiojournalen var for den 29. juni. Det var tydelig at *Picardy* ikke alene hadde støtt på en mystisk tragedie, men en tragedie som — med de omhyggelig førte loggbøkene, det forsvunne kronometeret og den mennesketomme båten — var en nifs gjentakelse av det berømte mysteriet med *Marie Celeste*. Hun ble i 1872 funnet uforklarlig forlatt i Midt-Atlanteren — og siden har folk uten hell forsøkt å oppklare hva som hendte de ombordværende.

I mellomtiden hadde en mann om bord i *Picardy* kommet på navnet *Teignmouth Electron*. Var ikke det en av de båtene som deltok i *Golden Globe* enmanns kappseilasen jorden rundt? En annen mann hadde et gammelt utklipp fra *Sunday Times* med tegninger av alle deltagerne. Der var den: *Teignmouth Electron*, en ketsj-rigget trimaran, seilt av Donald Crowhurst, en elektroingeniør fra Bridgewater i Somerset. Forlot *Teignmouth* i Devon den 31. oktober 1968, den siste som startet, men seilte ualminnelig fort i *The Roaring Forties* til Kapp Horn. Som den eneste gjenværende båt i kappseilasen stevnet den triumferende mot *Teignmouth*, og ved innkomsten ville den vinne en premie på 5.000 pund.

Det tok omkring halvannen time å heise trimarane om bord i *Picardy*, hvor den ble plassert på forre lasteluke. Kaptein Box sendte et telegram om det mystiske funnet til rederne, Furness Withy, i London. De underrettet Lloyd's og Marinen som øyeblikkelig bad det amerikanske flyvåpen sette i gang et søk i farvannet for å prøve å finne Crowhurst.

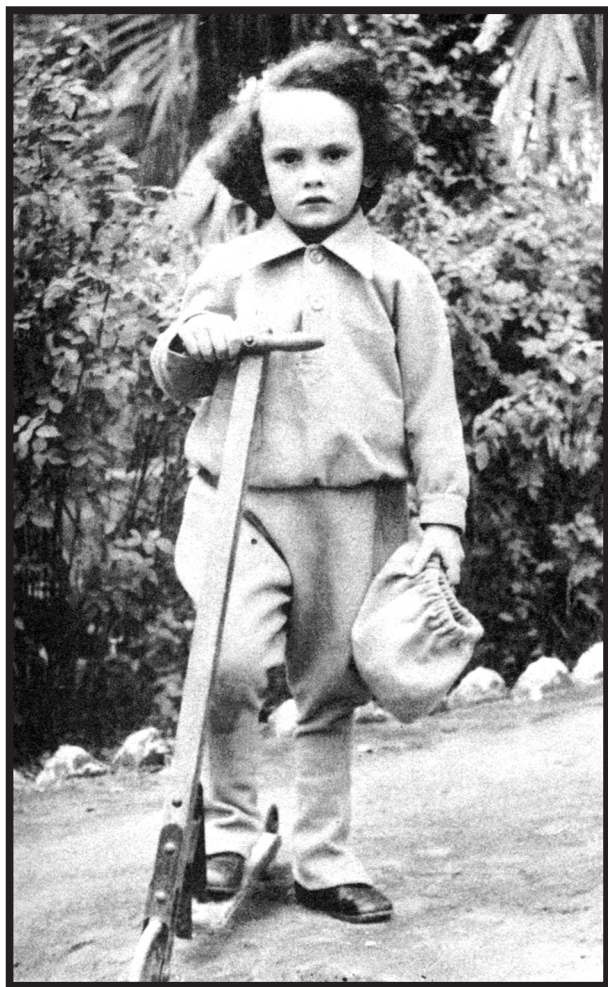
Klokken var nå 10.30 i Midt-Atlanteren, tidlig ettermiddag i London, og selv om kaptein Box satte kurs for å lete etter den mystisk forsvunne seileren, og gav mannskapet beskjed om å holde skarp utkikk, hadde han ikke større håp om å få fisket ham opp. Han begynte å undersøke loggbøkene, og hvis datoene i dem fortalte når Donald Crowhurst gikk over bord, var han nok ikke i live lenger. Men til alle som spurte, inklusive Crowhursts kone Clare og hans pressesekretær Rodney Hallworth, telegraferte kaptein Box bare at det hele lot til å være et komplett mysterium.

Neste dag gav *Picardy* opp letingen, og det samme gjorde amerikanerne. I den følgende uken, mens skipet stevnet mot Santo Domingo, leste kaptein Box gjennom Crowhursts tre loggbøker. De inneholdt så vel enkle detaljer om navigering og radio som lange, personlige betraktninger. I dem ville han vel finne noen spor som ville avsløre hva som hadde hendt?

Han fant ingen svar. Jo mer han leste, desto mer uløselig syntes hele affæren. Han kunne ikke finne noe tegn til en truende katastrofe. Navigeringen virket nesten overnøyaktig, og stedsbestemmelsene fortalte — ved et raskt blikk — om en vellykket rutine-reise. Alle radiotelegrammene var tilsynelatende behørig notert. Men på tre av sidene i den siste loggboken fant han virkelig tegn på at noe mystisk og fryktelig hadde funnet sted.

Skjult blant de nedrablede filosofiske betraktningene var der dessuten noen underlige, gåtefulle setninger: «Akk, jeg kommer ikke til å få se min døde far igjen... Naturen tillater ikke Gud å begå noen Synder unntagen En — Det er Hemmeligholdelsens Synd... Det er slutt på mitt spill, sannheten er blitt åpenbart, og det vil bli gjort som min familie krever at jeg skal gjøre...»

Dette viste at det ikke dreide seg om et vanlig havets mysterium, og at den savnede ikke var en vanlig sjøfarende. En undersøkelse av den underlige reisen og av hva som fikk ham til å seile jorden rundt, ville bare begynne å avdekke sannheten. Kan hende mysteriet om hva som hendte om bord i *Teignmouth Electron*, ikke lar seg løse på annen måte enn ved å fortelle hele historien om Donald Crowhursts liv fra begynnelsen av.

Donald på sin syvårsdag, like etter ble håret klippet kort.

Donald som skolegutt i Multan, Pakistan.

Den modigste gutten

Donald Crowhurst var født i India i 1932. Hans mor var lærerinne, hans far jernbaneinspektør, og de levde det prosaiske liv annen generasjons koloniboere gjerne gjør. De ble sett litt ned på av sine landsmenn i det militære og i administrasjonen, men følte seg høyt hevet over de fargede inderne. Et gammelt fotografi av Donald viser ham sittende på et kurvbord i foreldrenes hage i Ghaziabad i nærheten av Delhi, ansiktet er søtt og inntagende, uttrykket freidig, håret skulderlangt. Han var nær knyttet til sin mor i de første barneårene, og siden hun var religiøs, ble han det også. I kirken hørte han Guds stemme tale til ham om moren, men da han var omkring seks år, holdt den opp å gjøre det, og det både svekket hans tro på Gud og kjølnet forholdet til moren.

Åtte år gammel, med kortklipt hår nå, ble han sendt til en pensjonatskole i India. Han var flink på skolen og fikk gode karakterer i de fleste fag. På et fotografi fra denne tiden står han med en liten seilbåt i hånden, så han var åpenbart interessert i seilas alt da. Og denne interessen ble sterkt stimulert av en artikkel han leste om franskmannen Alain Gerbault som hadde seilt jorden rundt alene.

Faren, John Crowhurst, var en fåmælt og plikt-opplyllende mann. Ekteskapet var lykkelig, og Alice Crowhurst minnes ham som en mild, snill og hensynsfull livsledsager. Overfor sønnen var han temme-

lig stiv og reservert, tok ham med på en og annen fisketur og lærte ham å spille cricket, men de hadde aldri stort å snakke med hverandre om.

Da Donald var ti år, flyttet de til Multan i Vest-Pakistan. De som kjente ham den gang, sier at han var den modigste og mest egenrådige gutten de har truffet. Han ble den selvskrevne leder blant kamera-tene, de fulgte ham gjerne i tykt og tynt, og var det noe de ikke torde være med på, gjorde han blodig narr av dem. Man skulle helst la ham få sin vilje. Engang en indisk vaktmann overrasket ham på fuglejakt i lokomotivstallen, rettet tiåringen luftgeværet mot ham. Det var ikke ladd, men det visste jo ikke vaktmannen. «All right, all right, Sahib. Du får få lov til å skyte, da.»

Donald var livlig, hadde en skarp tunge og var en mester i å etterape folk. Og når han la an på det, var han i stand til å sjarmere hvem som helst. Han var like oppvakt som han var modig, og dessuten var han ualminnelig nevenyttig.

I 1946 ble han, fjorten år gammel, sendt til Loughborough College i England. Året etter, under de avsluttende faser av Indias kamp for selvstendighet, satte John Crowhurst alle sine sparepenger i en liten fabrikk for sportsartikler i Pakistan og slo seg ned i England sammen med sin kone. Hun hadde vært gift før og hadde en sønn i sitt første ekteskap. De bodde hos ham til å begynne med, men det varte ikke lenge før de fikk kjøpt seg et lite hus i Tilehurst i nærheten av Reading.

De hadde det nokså smått økonomisk. John Crowhurst ville gjerne ha noe å gjøre, og fikk til slutt jobb som bærer i en syltetøyfabrikk i Reading.

Lønnen var beskjeden, han tjente ikke mer enn fire-fem pund i uken. Fru Crowhurst syntes at det var nedverdiggende at hennes intelligente og dyktige mann, som hadde hatt flere hundre jernbanefolk under seg, nå hadde en formann *over seg*.

I slutten av 1947, under de blodige stridighetene mellom hinduer og muhammedanere, brant sportsartikkelfabrikken ned, og dermed forsvant alt håp om at den skulle bli en gullgruve. John Crowhurst ble nødt til å fortsette som bærer, og den 25. mars 1948 falt han død om, rammet av slag mens han spadde i hagen.

Familiens økonomiske vanskeligheter, som hadde vært store nok, ble med ett overveldende. Donald tok det imidlertid filosofisk. Det han beklaget mest, sa han senere til sin kone, var at hans far døde før han ble ordentlig kjent med ham. Først etter at de kom til England, hadde de begynt å snakke åpent med hverandre.

Etter at Donald hadde tatt en ganske god eksamen ved London University School, gikk han inn i RAF for å begynne å studere elektronikk ved Farnborough Technical College. Fru Crowhurst ble boende i Tilehurst, og hun hadde det nokså trist.

*

I de neste fem-seks år var Donald Crowhurst i RAF, og der likte han seg godt. Han tok sin tekniske eksamen, lærte å fly og ble utnevnt til fenrik. Han hadde penger nok til å spille den unge, flotte offiser, og freste omkring i en gammel Lagonda han hadde kjøpt brukt. Hans venner sier at han som ung flyoffiser var

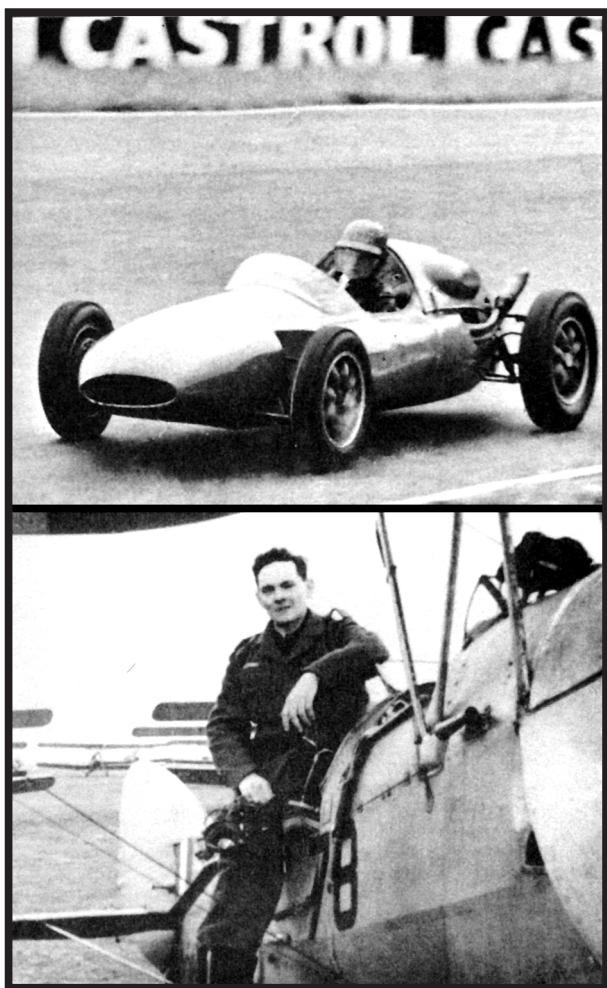
den samme villstyringen han hadde vært som gutt i Multan. Han var bestandig den villeste og modigste i flokken, leder for kameratgjengen under løsslupne besøk på barene. Det var bestandig han som spanderte den første runden, bestandig han som egget til gale streker.

I denne tiden hadde han en lidenskapelig kjærlighetshistorie med en pike som het Enid. Hun var lune-full og pinte ham med sin vankelmodighet, men han bevarte minnet om henne resten av livet. Han skrev noen sentimentale dikt til henne, og hun var neppe så uinteressert i ham som de kan tyde på.

Til slutt bad RAF ham om å søke avskjed, ingen vet riktig hvorfor. Noen sier det var fordi han en natt kjørte på motorsykkel gjennom sovebrakkene på Farnborough.

Andre mener det var fordi han en dag uteble fra en viktig parade for å delta i et bilrace på Brands Hatch. Hva nå grunnen var, var den ikke alvorlig nok til å hindre at han straks slapp inn i Hæren. Han ble utnevnt til fenrik igjen og ble på ny leder for en flokk lettsindige unge offiserer, denne gang på Arborfield i nærheten av Reading.

Han spanderte fremdeles den første runden på barene. Han kolliderte med en buss i Reading. Han ble to-tre ganger grepet i å kjøre uten ansvarsforsikring, fikk førekortet inndradd, men fortsatte ikke desto mindre å kjøre. Sent en kveld i Reading forsøkte han å låne en bil for å kjøre tilbake til Arborfield. Mens han stod bøyd over motoren for å fikse tenningen, dukket en politimann opp bak ham. Og så den vanlige, pinlige dialogen:

Den unge eventyrer; deltager i motorrace og flyelev i Royal Air Force.

Konstabelen: «Unnskyld, er den Deres, denne bilen?»

Crowhurst: «Ja, naturligvis.»

Konstabelen: «Hvilket nummer har den, da?»

Donald ble ham svar skyldig — han satte av gårde, hoppet ut i kanalen, men ble uheldigvis tatt på den andre siden. I forhørsretten i Reading forklarte en av hans offiserskamerater at de hadde hatt en fuktig kveld, og at han hadde veddet fem pund med Crowhurst på at han ikke greide å stjele en bil for moro skyld. Eskapaden kostet ham en bot på fem pund, og fordi politiet den gang drev en kampanje mot biltyverier, ble et fotografi av ham sendt inn til Scotland Yards identifiseringskontor. Dessuten bad de militære myndigheter i Arborfield ham om å gå av.

Man kunne ventet at en mann med Crowhursts karakter ville ha skrytt av denne eskapaden, men det gjorde han aldri, han nevnte den ikke engang for sin kone.

Ute av Hæren i 1956 satte han seg et nytt ærgjerrig mål: å komme inn på Peterhouse i Cambridge, og de sa at han bare behøvde å ta forberedende prøve i latin først. Det greide han ikke, og i mellomtiden tjente han sitt brød ved å drive forskningsarbeid ved laboratoriene på Reading University. Han var fire og tyve og ble ikke bare betraktet som en flott fyr, men som litt av en intellektuell. Begavelse var det viktigste av alt, mente han, dumme mennesker var det ikke umaken verd å bry seg med. Han arbeidet med en teori om at sjelen var uavhengig av legemet, om noen få hundre år ville et menneske være i stand til å eksis-

tere uten legeme i det hele tatt. I den grad han var religiøs, bestod hans religion i vitenskapelig presisjon: var noe sant, måtte det være logisk.

*

Clare Crowhurst traff sin kommende mann under et selskap i Reading i begynnelsen av 1957. Alle la an på å være bohemer, men enda hun var irsk, hadde hun vent seg til den slags skaperi i de tre årene hun hadde vært i England. Ikke desto mindre ble hun litt forbauset over Donald. Han kom hen til henne og spådde henne. «De kommer til å gifte Dem med en umulig mann.» Han sa også at han aldri ville vike fra hennes side mer. Neste kveld tok han henne med seg ut, og det gjentok seg kveld etter kveld.

Han kurtiserte henne hele våren og sommeren. Under en båttur til Oxford pekte han på et hotell og sa at de skulle tilbringe hvetebrødsdagene der. Hun lo. Men som med mange andre av hans impulsive spådommer gikk forutsigelsen i oppfyllelse — de tilbrakte faktisk hvetebrødsdagene på dette hotellet.

«Donald hadde anlegg for det,» sier hun. «Han kunne si de mest forbløffende ting, men uansett hvor vanvittige de syntes, slo de til. Bestandig. Og det er et ytterst viktig trekk ved hans natur.»

Clare Crowhurst er fra Killarney i Irland. Hennes far drev en gård og var katolikk, mens hennes mor var protestant. Hun hørte til Talbot-familien, så hun stod over sin mann sosialt, men hun var meget glad i ham, og ekteskapet var lykkelig.

Clare og Donald giftet seg den 5. oktober 1957 i den romerskkatolske kirken English Martyrs i

Reading. I ett år bodde de hos Alice Crowhurst, og der ble deres første barn, James, født. Omtrent på denne tid begynte Crowhurst å seile for alvor.

Så ble han ansatt hos Mullards. Det var en lovende jobb, han fikk bil og ventet å få anledning til å drive selvstendig elektronisk forskning. Men nei, han ble bare brukt som en høyt kvalifisert handelsreisende til å forklare andres innviklede oppfinnelser for utålmodige kunder. Dette ble han snart luta lei av, og da han etter et års arbeid smadret bilen og fikk en irettesettelse, fortalte han sine overordnede i usminkede ord hva han syntes om dem og jobben, tok sin hatt og gikk.

Deretter arbeidet han i Maidenhead til han i 1962 ble ansatt som overingeniør hos Electro-dynamic Construction i Bridgwater. Det var bare en utvei til å tjene det daglige brød, for han var alt kommet til at han måtte få seg sin egen forretning og selge sine egne elektroniske oppfinnelser, om han skulle bli rik. Under hele sitt ekteskap pleide han å trekke seg tilbake til et rom, der han kunne være alene og pusle med ledninger og transistorer, løse vanskeligheter og skape elektroniske apparater.

I denne tiden kjøpte han en liten blå, tyve fots seilbåt som han døpte *Pot of Gold* og hadde liggende ved et verft i nærheten av Bridgwater. Av og til lot han plutselig arbeid være arbeid og tok seg en seiltur i stedet.

Det apparatet han trodde han skulle tjene en formue på, var en radiopeiler for seilbåter. Den fikk navnet Navigator og var et velkonstruert, men ikke særlig originalt instrument, formet som en pistol og utstyrt med kompass, så hele operasjonen kunne gjø-

res med én hånd. Hans kone sier at han valgte et så beskjedent produkt som grunnlag for sin forretning fordi han visste at det var lettere å selge det enn mer kompliserte instrumenter. Han bestemte seg til å kalle firmaet Electron Utilisation.

I tre år bodde Crowhursts i Nether Stowey, en liten landsby like utenfor Bridgwater, og der hadde de sannsynligvis sin lykkeligste tid. De fikk tre barn til, etter James kom Simon i 1960, Roger i 1961 og Rachel i 1962. Electron Utilisation var fremdeles en spennende mulighet, de hadde hyggelige naboer og var med i det dramatiske selskapet. Donald briljerte som skuespiller og la om lysanlegget, nevenyttig som han var.

«Donald Crowhurst var den mest fordomsfri mann jeg har truffet,» sier John Emmet, en av de toneangivende i klikken. «Han kunne snakke om alt overalt.»

Senere, i Bridgwater, ble deres nærmeste omgang ekteparene Winspears og Beards. Winspear appellerte til den intellektuelle side av Crowhursts natur, Beard til den løsslupne. Han trengte dem begge, de var overbærende og lot ham få blære seg fordi de beundret hans vitalitet og eventyrlyst. Ronald Winspear er fysiker ved Hinkley Point atomkraftverk, Peter Beard lager billige selvstyringsapparater til seilbåter.

Når de blir spurt om Donald Crowhurst, gir de uttrykk for motstridende meninger. Peter Beard sier: «Det mest karakteristiske ved Donald var at han betraktet seg selv som en gud. Alt i hans liv dreide seg om hans tro på seg selv, og han var bestandig så kvikk og smart at han også fikk andre til å tro på

ham. Han syntes han var enestående — og han var en strålende fyr, litt av et geni. Men noen gud var han ikke, og derfor ble han selv skyld i alle sine vanskeligheter.»

Ronald Winspear sier: «Jeg dyrket ikke Donald Crowhurst, jeg *anerkjente* ham — som det mest levende og ekte menneske jeg har truffet. Når han forsøkte å gjøre inntrykk på folk, var det noe litt annenklasses ved ham. Men når han visste at han ikke behøvde å spille, var han helt naturlig, livlig og sjarmerende. Han hørte ikke til dem man går i kompaniskap med, men til dem man beundrer.»

Det beklagelige for en så intelligent mann som Donald Crowhurst — og det kan ikke være tvil om at han var meget intelligent — var at han i den vesle provinsbyen Bridgwater hadde så få han kunne måle sin intelligens mot. Den ble for det meste et middel til å briljere med overfor andre. Hadde han klart å komme inn på Cambridge, var han blitt satt på plass av like intelligente rivaler og venner.

*

I 1962 ble familien utsatt for en rystende opplevelse mens Crowhursts mor var på besøk hos dem. Hun var svært deprimert, og en morgen Donald kom med frokostbrettet, så han at hun tømte et glass sovepiller i hånden og puttet dem i munnen. Før han rakk hen til henne, hadde hun svelget dem.

I all hast ble hun kjørt til sykehuset og pumpet. Siden lå hun for det meste på sykehus eller bodde på et gamlehjem i nærheten av Bridgwater.

Donald bestemte seg til å be sin mor om å selge

huset i Tilehurst og bruke en del av fortjenesten på salget til å etablere Electron Utilisation. Det gikk hun villig med på, og beløpet var stort nok til at fabrikkasjonen av *Navicators* kunne settes i gang. Han kastet seg over arbeidet med voldsom energi, overbevist om at det ville bli en suksess. Han besøkte London for å ordne med salget der, averterte i alle seiler-tidsskriftene og foretok tilmed noen forretningsreiser til Kontinentet.

Et par år senere fikk han sjansen til å manifestere sin ærgjerrighet på det politiske plan — han ble bedt om å stille seg som kandidat for de Liberale ved kommunevalget i Bridgwater. Han ble valgt takket være at han med stor dyktighet gav et bilde av seg selv som en forretningsmann med alle kvalifikasjoner for å løse byens industrielle problemer.

Omtrent på denne tid kjøpte han seg en Jaguar. Han kjørte den altfor fort, og etter seks måneders forløp crashet han. Bilen gikk rundt, og han fikk et stygt kutt i pannen. Hans kone oppdaget en forandring i hans personlighet etter dette. Han ble mer lunefull, nokså likeglad med forretningen og satt i timevis i dagligstuen på Woodlands og stirret grettent ned på teppet. Gikk noe ham imot, fikk han voldsomme raserianfall — fant han, for eksempel, ikke det han lette etter i en skuff, rev han den ut og strødde innholdet utover gulvet. Men mot barna var han like kjærlig som før. Når han kom hjem, løp de for å møte ham. Han tok alle fire i armene og bar dem inn, fortalte historier til de knisende ungene og plasserte dem varmsomt i en lenestol i dagligstuen. De forgudet ham.

Han ble interessert i det overnaturlige igjen. Han hevdet fremdeles at han var skeptiker, Gud var ikke

30th NOVEMBER

You may want to know a little about me and why I am standing as the Liberal candidate in Central Ward. I am 35 years old, married, with three boys and a girl and it is by choice rather than chance that we live in Bridgwater.

Apart from a break for National Service, during which I trained as a pilot with the R.A.F., my career so far has been in industry. This has given me personal experience at all levels up to and including membership of the Board of one of a large Public Group

of Companies. At the moment I am Managing Director of a small Private Company in Bridgwater producing electronic equipment, most of which is exported, so I feel justified in saying that I know something of the objects and methods of Commerce, Industry and Financial Management.

By standing in this election I am virtually asking you to vote for me in preference to those opposing me, but I do so simply because I can offer a viewpoint that is needed in the Council Chamber at the moment and which, by the accident of our respective careers, and past experience, only I happen to be able to voice effectively.

On a personal level let me say that I am deeply conscious of the fact that tragic circumstances have deprived you of a fine representative. One can only strive to follow the examples of service given by our late Mayor, Councillor Louis Steer. He was an Independent and I am standing as a Liberal, but it is no accident that my proposer is Norman Gray, who you will remember as an ex-Mayor of Bridgwater and a staunch Independent.

Mr. Gray knows that I would never allow Party Political pressure to influence me against the interests of our town, and you can have the same assurance from me now. No one can leave their political views on a hat-rack outside the Council Chamber, but one of the many good reasons I have for being a Liberal is that Party policy maintains that the Council Chamber is not a Party Political arena, but a room provided for a team, working in the interests of the town.

Like any team it needs to be in balance, and you can help to restore this balance by taking the trouble to vote for me on November 30th. If you would like transport, ring one of these Bridgwater numbers:—4910, 3442, 2375 or 2806.

DON CROWHURST.

THE CONSTRUCTIVE VOTE FOR CENTRAL

Published by D. Goldson, Liberal Office, 14, Tavistock Ave., Bridgwater & Printed by Rowland & Sons Ltd., Bridgwater

Valgplakat for Donald Crowhurst.

noe for ham. Sammen med Winspears og Beards ble han imidlertid med på et par forsøk med bordbanking, og han deltok også i noen eksperimenter med tankeoverføring. En dag, forteller fru Beard, tok han henne med opp til The Mound, en ødslig ås ovenfor Nether Stowey, sa til henne at han trodde på svartekunst, og at hun måtte bli hans blodssøster. Han gav henne skjorten sin for at hun skulle gå med den, mumlet besvergelses, skar seg i armen og smurte litt blod på håndleddet hennes. Det bandt henne til ham for livet, sa han, hun ville komme til å få noen merker som beviste det. Og fire dager etter fikk hun noen striper på håndleddet, forteller hun. Enten han nå gjorde det for spøk eller i dødsens alvor, satte hun ikke særlig pris på opplevelsen.

*

Til å begynne med lot det til at Electron Utilisation skulle bli en suksess. Crowhurst leide en liten fabrikk og ansatte seks mann. Pye Radio ble interessert, innledet forhandlinger om å overta *Navigator* og betalte Crowhurst 8.500 pund. Avtalen gikk imidlertid i vasken. Takket være pengene Crowhurst hadde mottatt hadde firmaet det sorgfritt en stund, men det begynte snart å gå den gale veien. Crowhurst forlot fabrikk, flyttet sin virksomhet til stallen på Woodlands og reduserte staben til én mann som bare hadde halvdagsjobb. Han klarte aldri å få i stand varige avtaler om salget av *Navigator*, og brukte det meste av sin tid til å skrape sammen penger til å kjøpe de komponentene han trengte, især kompass, som kostet over tre pund stykket.

På sin jakt etter penger ble han forestilt for Stanley Best som ble redningsmannen for Electron Utilisation og senere finansierte hans forsøk på å seile jorden rundt. Best er forretningsmann og fra Taunton, og et iherdig salg av bensin og campingvogner har gjort ham til en rik mann. I 1967 hadde han en del ledig kapital og lånte Electron Utilisation 1.000 pund for å hjelpe firmaet ut av en knipe som Crowhurst mente bare var forbigående. Lånet forfalt i 1968, men vanskelighetene økte, salget gikk dårlig og den forbigående knipen lot til å bli permanent.

Det varte lenge før Best innså at han nok ikke kom til å tjene noen formue på Electron Utilisation. Crowhursts optimistiske forsikringer holdt liv i hans tillit en god stund etter at regnskapene viste underskudd.

«Jeg anså Donald Crowhurst for å være en fremragende nyskaper,» sier han. «På et verksted eller i et laboratorium gjorde han det glimrende, men som forretningsmann var han håpløs. Han var så meget på farten hele tiden at han ikke skjønnte hva som virkelig hendte. Han lot til å ha evnen til å overbevise seg selv om at alt stod bra til, og at håpløse situasjoner bare var midlertidige tilbakeslag. Denne begeistringen var smittsom, det innrømmer jeg. Men den var, som jeg innser nå, produktet av et altfor fantasifullt sinn, den slags sinn som ikke er i stand til å skjelne mellom drøm og virkelighet.»

Dette er en god oppsummering av forretningsmannen Crowhurst, og det skulle bli en enda bedre oppsummering av helt-aspiranten Crowhurst.